

ГАДАВЫ ПЛАН ВЫКАНАН

Цэнтральнае статыстычнае ўпраўленне пры Савеце Міністраў Беларускай ССР паведамляе аб выніках выканання Дзяржаўнага плана прамысловасцю Беларускай ССР за 1961 год. У паведамленні гаворыцца:

Ажыццяўляючы гістарычныя рашэнні XXII з'езда КПСС, работнікі прамысловасці Беларускай ССР датэрмінова выканалі план трэцяга года сямігодкі па агульнаму аб'ёму прамысловай вытворчасці і па большасці важнейшых відаў прадукцыі.

У цэлым па рэспубліцы план выпуску валавой прадукцыі за 1961 год выканан на 103 працэнты. У параўнанні з 1960 годам аб'ём прамысловай вытворчасці павялічыўся на 13 працэнтаў.

Гадавы план выканалі ўсе вобласці і горад Мінск.

Прамысловасцю Савета народнай гаспадаркі Беларускай ССР і Галоўнага ўпраўлення мясцовай прамысловасці пры Савеце Міністраў БССР план 1961 года па валавой прадукцыі выканан на 103 працэнты. Усе галіновыя ўпраўленні саўнаргаса, упраўленні прамысловасці аблвыканкомаў і Мінскага гарвыканкома, міністэрствы і ведамствы БССР, акрамя ўпраўлення энергетыкі, ўпраўлення рыбнай прамысловасці Саўнарга-

са БССР і Галоўнага ўпраўлення шасэйных дарог пры Савеце Міністраў БССР, перавыканалі план 1961 года па вытворчасці прамысловай прадукцыі.

Працягвалася далейшае развіццё цяжкай прамысловасці. У 1961 годзе было выраблена больш, чым у 1960 годзе: станкоў металарэзных — на 1.584 штукі, электрарухавікоў магутнасцю да 100 кілават — на 21,9 тысячы штук, камбайнаў сіласаўборачных — на 12.554 штукі, цэменту — на 187,2 тысячы тон, цэглы будаўнічай — на 64,7 мільёна штук.

Павялічылася вытворчасць тавараў народнага спажывання. У параўнанні з 1960 годам атрымана больш: тканін усіх відаў — на 4,5 мільёна квадратных метраў, скуранага абутку — на 1,8 мільёна пар, трыкатажных вырабаў — на 1,5 мільёна штук, швейных машын бытавых — на 20,9 тысячы штук, тэлевізараў — на 38,9 тысячы штук, радыёпрыёмнікаў — на 28,5 тысячы штук, матацыклаў — на 784 штукі, піяніна — на 3.687 штук, мэблі амаль на 9 мільёнаў рублёў, мяса — на 4,5 тысячы тон, цукру-пяску з цукровых буракоў — на 11 тысяч тон.

У цэлым прамысловасцю Беларускай ССР устаноўлены на 1961 год план росту прадукцыйнасці працы, паводле папярэдніх даных, выканан; у параўнанні з 1960 годам прадукцыйнасць працы павялічылася на 5,7 працэнта. Выкана на таксама заданне па зніжэнню сабекошту прамысловай прадукцыі.

У 1961 годзе на прамысловых прадпрыемствах рэспублікі працягвалася далейшае ажыццяўленне мерапрыемстваў па развіццю і ўкараненню новай тэхнікі, праводзіліся работы па распрацоўцы і асваенню вытворчасці новых, больш дасканалых тыпаў машын і абсталявання.

Рыгор Раманавіч Шырма вядомы ў краіне як зборальнік беларускіх народных песень. З юнацкіх год ён хадзіў ад вёскі да вёскі, слухаў народныя песні і запісваў іх. Апрацаваныя Рыгорам Раманавічам, песні гэтыя вернуты народу. Яны гучаць па радыё, іх выконваюць прафесіянальныя і самадзейныя хоры, але лепш за ўсё яны гучаць у выкананні Беларускай дзяржаўнай акадэмічнай капэлы, мастацім кіраўніком якой з'яўляецца Рыгор Раманавіч Шырма. 21 студзеня спаўняецца 70 год з дня нараджэння Р. Р. Шырма. Аб яго грамадскай і мастацкай дзейнасці чытайце ў артыкуле, які мы змяшчаем сёння на другой старонцы газеты.

Слаўся, Айчына ты наша свабодная!

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

№ 5 (589) | Студзень 1962 г. | Год выдання 8-ы

На пярэднім краі тэхнічнага прагрэсу

Першаступеннае значэнне для тэхнічнага пераўзбраення ўсёй народнай гаспадаркі мае развіццё машынабудавання, усямернае фарсіраванне вытворчасці аўтаматычных ліній і машын, сродкаў аўтаматыкі, тэле механікі і электронікі, дакладных прыбораў. Хуткае развіццё атрымаюць такія канструкцыі машын, якія, забяспечваючы высокую тэхнічную якасць, прывядуць да скарачэння расходаў сыравіны і энергіі, павышэння прадукцыйнасці працы.

(З Праграмы КПСС.)

Будаўніцтва Мінскага завода аўтаматычных ліній, буйнейшага станкабудаўнічага завода Беларусі, было пачата па дырэктывах XX з'езда КПСС. Завод было вырашана ўзвесці па суседству з трактарным і аўтамабільным заводамі і заводам запасных частак — гігантамі беларускай прамысловасці, пабудаванымі за пасляваенныя гады.

У 1956 годзе бульдозеры і экскаватары ў кароткі тэрмін зрэзалі высокі ўзгорак, і на абсалютна роўнай пляцоўцы пачалася закладка

першага блока цэху, а ўжо к канцу 1957 года завод выпускаў свае першыя агрэгатныя станкі.

Зараз завод выпускае высокапрадукцыйныя агрэгатныя станкі і аўтаматычныя лініі. Спецыялізаваныя агрэгатныя станкі прызначаны для апрацоўкі кожны толькі адной пэўнай дэталі. Аўтаматычная лінія — гэта комплекс такіх станкоў, аб'яднаных адной транспартнай сістэмай.

Вось, напрыклад, цяпер у зборачным цэху завода стаіць гатовая аўтаматычная

лінія, станкі якой афарбаваны ў прыемны светла-зялёны колер. Яна прызначена для апрацоўкі адной з дэталей трактара і зроблена па заказе Волгаградскага трактарнага завода. Яе будзе абслугоўваць адзін чалавек. Уся апрацоўка дэталей адбываецца аўтаматычна — рабочы толькі загрузае загатоўкі і націскае кнопку з надпісам «Цыкл».

Усе агрэгатныя станкі і аўтаматычныя лініі камплектуюцца на базе уніфікаваных вузлоў, г. зн. такіх вузлоў, якія можна выкарыстоўваць у самых розных станках і лініях. Да такіх вузлоў належаць сілавая галоўка, якія ажыццяўляюць перамяшчэнне рабочых агрэгатаў, паваротныя многапазіцыйныя сталы, дэкладнасць паварту якіх дасягае адной-двюх сотых міліметра, шпіндэльныя каробкі і шмат іншых механізмаў і прылад.

Прымяненне такіх уніфікаваных вузлоў дае вялікі эканамічны эфект, паскарае

тэрміны праектавання і вырабу прадукцыі.

Пры заводзе створана вялікае канструктарскае бюро. Завод малады, маладое яго канструктарскае бюро, моладзь і працуе ў ім. Галоўнаму канструктару Ю. Татараву ўсяго 36 год, а 90 працэнтаў канструктараў — людзі ва ўзросце да трыццаці год. Смела і арыгінальна вырашаюць яны самыя складаныя пытанні. Пры канструктарскім бюро маецца эксперыментальны цэх і розныя лабараторыі, дзе праводзіцца навуковая работа.

За стварэнне тамы сілавых галовак канструктары Ю. Татарав і Г. Гарэлік узнагароджаны залатымі медалямі на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі. Высокую ацэнку атрымала на Выстаўцы аўтаматычная лінія ЛМ 48, якая прызначана для выканання дваццаці апераций па выпуску крыжавіны кардана легкавога аўтамабіля «Запарожа». Гэта лінія дэзволіла вызваліць трынаццаць спецыяльных станкоў і дваццаць чатыры рабочыя (яе абслугоўваюць два чалавекі). Яна скампанавана з чатырох многапазіцыйных агрэгатных станкоў, якія выконваюць працэсы нарэзкі разьбы, падрэзкі тарца, свідраванне, абточку і інш. Вырабляемыя дэталі аўтаматычна перамяшчаюцца па лініі, а таксама механічна разгружаюцца.

Савецкія турбабуры вядомы ўсяму свету (адна з амерыканскіх фірм купіла ў нас ліцэнзію на іх выраб). Стварэнне аўтаматычных ліній для апрацоўкі асноўных дэталей турбабуры — ротара і статора — было даручана Мінскаму заводу аўтаматычных ліній. Спраектаваная і створаная ў нас аўтаматычная лінія ЛМ 22/27 змяняе 388 універсальных станкоў і павышае прадукцыйнасць працы ў 8 разоў.

Аўтаматычная лінія ЛМ 59, прызначаная для поўнай

апрацоўкі корпуса мясарубкі, змяняе 35 станкоў і ў 14 разоў павышае прадукцыйнасць працы. Яе прадукцыйнасць — мільён дэталей у год.

Прасторныя чыстыя цэхі, многа святла і паветра — усё гэта стварае добрыя ўмовы працы для рабочых. Рабочыя ганарацца сваім заводам, які к канцу сямігодкі значна павялічыць выпуск прадукцыі.

Усяго пяць год прайшло з пачатку будаўніцтва завода, а працаўнікі яго ўжо складаюць дружны згуртаваны калектыў, і слава аб яго перадавіках і наватарах ідзе далёка па рэспубліцы і нават па ўсёй краіне.

Пачын А. Віташкевіча — Героя Сацыялістычнай Працы, дэлегата XXII з'езда КПСС — аб самаабслугоўванні станкоў падхоплены на ўсіх прадпрыемствах Беларусі. Формула страгальшчыка Л. Петаповіча «1+1» таксама шырока вядома ў рэспубліцы. Расшыфравана яна так: навучыўся сам — навучы другога. Ён прапанаваў вучыць сваёй прафесіі маладых рабочых без усякай аплаты. І гэтае пачынанне знайшло водгук на заводзе сярод токараў, фрэзероўшчыкаў, шліфоўшчыкаў і іншых рабочых высокай кваліфікацыі.

Увесь завод змагаецца за права называцца заводам камуністычнай працы. Некаторыя ўчасткі, брыгады і асобныя рабочыя ўжо атрымалі гэта званне. У ліку першых яго было прысвоена Н. Ціхану, канструктару, які нядаўна вярнуўся на Радзіму з Аргенціны.

Многія рабочыя вучацца ў гуртках павышэння кваліфікацыі, у вярчэрні і завочных тэхнікумах і інстытутах. Характэрны прыклад: А. Канюха, у мінулым рэсортнік, без адрыву ад вытворчасці скончыў вярчэрню аддзялення Беларускага політэхнічнага інстытута. Зараз ён — вядучы канструктар. Тэмай дыпломнага праекта, які ён нядаўна абараніў, была «Аўтаматычная лінія ЛМ 135» для Мінскага трактарнага завода. Гэта

лінія зараз робіцца на МЗАЛ.

У будынку канструктарскага бюро вісіць карта, на якой ад Мінска разыходзяцца лініі да гарадоў, дзе працуюць станкі нашага завода. Зараз няма ніводнай рэспублікі, ніводнага аўтамабільнага ці трактарнага завода, дзе не было б станкоў і аўтаматычных ліній з маркай МЗАЛ. Ды ці толькі трактарныя і аўтамабільныя? Усё больш і больш заводаў краіны заказваюць станкі нашаму заводу. Гэта і зразумела. У краіне хуткімі тэмпамі расце прамысловасць, і патрэбна ўсё больш высокапрадукцыйнага абсталявання.

Праграма КПСС прадугледжвае далейшае бурнае развіццё цяжкай прамысловасці, на аснове якой тэхнічна пераўзбройваюцца ўсе іншыя галіны народнай гаспадаркі. Машынабудаванне з'яўляецца сэрцавінай цяжкай прамысловасці. Рабочыя і інжынерна-тэхнічны персанал МЗАЛ добра разумеюць, якая адказная задача стаіць перад нашым заводам, і робяць усё, каб садзейнічаць хутчэйшаму стварэнню матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму.

Р. КАУХ,
Інжынер-канструктар
МЗАЛ.

На Мінскім заводзе аўтаматычных ліній працуюць чатыры браты Казловы. Бацька іх — партызан — загінуў у час Вялікай Айчыннай вайны. Пасля вайны хлопцы навучыліся такарнай справе і цяпер працуюць у механічным цэху завода. Яны аб'ядналіся ў адну брыгаду і змагаюцца за званне калектыву камуністычнай працы. На здымку: Аляксандр, Фёдар, Васіль і Пётр Казловы.

У механа-зборачным цэху завода.

ПРАГРАМА — ГЭТА НАШ ЗАЎТРАШНІ ДЗЕНЬ

Далёкім сябрам у Аргенціне

Дарагія сябры і знаёмыя з далёкай Аргенціны! Гэта да вас, Сяргей Рабчук, Мікалай Вакулінскі, Мікалай Казарэз, Максім Гарустовіч і іншыя сябры па таварыству імя Максіма Горкага, звяртаюся я. Віншую вас усіх з наступіўшым Новым годам і жадаю вам добрага здароўя, шчасця і поспехаў у жыцці.

Я ведаю, дарагія сябры, што вас цікавіць, як я жыю, як да нас ставяцца ў Савецкім Саюзе і наогул — як уладкаваліся тыя, што прыехалі з Аргенціны.

Пасля вяртання на Радзіму я адразу атрымаў работу на заводзе будаўнічых дэталей. Уладкаваўся добра. Мне далі добраўпарадкаваную кватэру ў новым доме. Кватэра складаецца з трох пакояў, кухні, ваннай. Такіх апартаментаў у Буэнас-Айрэсе я ніколі не меў бы. Кватэрная плата вельмі маленькая. Я працую сталяром, старэйшы сын Канстанцін друкаром. Пасля работы ён вучыцца ў школе рабочай моладзі, удзельнічае ў гарадскім ансамблі песні і танца, гуляе ў футбольнай камандзе. Сын мае многа добрых сяброў і сябровак.

Не сумуюць і два меншыя

сыны — Міша і Коля. Яны вучацца ў школе-інтэрнаце. Кожную суботу прыходзяць дамоў, у нядзелю вяртаюцца ў школу. Яны вельмі задаволены інтэрнатам. Коля вучыцца іграць на кларнеце, Міша — на баяне. Так што хутка ў маім доме

свой ансамбль будзе. Шасцігудовая Маня ўжо чытае і піша крыху. Усе дзеці гавораць паруску добра. Мы з жонкай глядзім на іх, і сэрца радуецца.

Апрача нас, у Гродна жывуць яшчэ шэсць сем'яў, якія прыехалі з Аргенціны: І. Шалешка, К. Сімановіч з таварыства імя Астроўскага, І. Саўко з таварыства імя М. Горкага. Усе жывуць добра. Некаторых я бачу часта. Сімановіч і Саўко купілі сабе тэлевізары. Старэйшая дачка Шалешкі вучыцца ў інстытуце ў Маскве, меншая закончыла 10 класаў і працуе на тонкасуконным камібнаце.

Так што жыццё ў нас добрае. Мы ўпэўнены ў заўтрашнім дні. Нам не пагражае ні беспрацоўе, ні голад, ні холад. А скоро станем жыць яшчэ лепш. Я думаю, вы ўжо паспелі азнаёміцца з матэрыяламі XXII з'езда, дзе была прынята новая Праграма КПСС. Мы, рабочыя, разумеем так, новая Праграма — гэта наш заўтрашні дзень. Яна напэўняе нашы сэрцы радасцю і натхняе нас на новыя працоўныя справы ў імя міру на ўсёй зямлі.

К. ГАРУСТОВІЧ.

Гор. Гродна, вул. Дарвіна, д. 14, кв. 24.

У вёску Мікуці калгаса «Кастрычнік» Браслаўскага раёна ў госці да сваякоў прыехала Малання Пятроўна Ашкялянец. Да 1932 года яна жыла ў гэтай жа вёсцы, затым, як і некаторыя іншыя, гнаная галечай пры буржуазнай Польшчы, выехала ў далёкую Канаду, у горад Таронта. Вось што раскавае Малання Пятроўна аб сваіх уражаннях, аб тых зменах, якія адбыліся за час яе адсутнасці.

НЯХАЙ КАНАДЦЫ ВЕДАЮЦЬ

Перш за ўсё хачу сказаць, што буржуазны канадскі друк лемантуе, што ў Савецкім Саюзе няма свабоды, што людзі ходзяць у лапцях, у саматканых кашулях, сукенках. Нічога падобнага не заўважыла. Ездзіла я куды хацела, гаварыла з кім хацела. І ніхто мяне не праследаваў. Ні ў каго не ўбачыла на нагах лапцей, як і не бачыла саматканых, нязграбных кашуль. Усе людзі добра апраненыя, у многіх шаўковыя сукенкі, дарагія паліто.

Убачыла я сапраўды велізарныя перамены. Калі я выязджала ў Канаду, некаторыя сяляне не мелі нават добрага плуга, аралі сахой. А цяпер еду ў Браслаў, а ля дарогі такая махіна, што аж дух захапляе: адразу падымае лямешамі такі «шнурок», які роўны ўсяму майму ранейшаму кавалку зямлі. Збожжавыя малаціць складанымі малатарнямі. Уборка праводзіцца камбайнамі, жніўяркамі. На жывёлагадоўчых фермах аўтапалкі, механізмы.

Не пустое ніводны кавалачак зямлі. Асушана многа балот, што тады было не пад сілу аднаасобным гаспадаркам, а плошчы засяяны сельскагаспадарчымі культурамі.

Вельмі спадабалася мне ў вас медыцынскае абслугоўванне. Пабывала я ў паліклініцы. З мяне не ўзялі ні калейкі. Я падумала, што гэта толькі з мяне. Гляджу — ні з каго не бяруць, леаць бясплатна. Гэта вельмі добра.

У нас жа зусім не так: зайшоў на прыём да ўрача — плаці, выклікаў на дом урача — плаці, за знаходжанне ў балніцы — таксама плаці. Ды і немалую суму. Напрыклад, за прыём — ад 3 да 12 долараў, за суткі знаходжання ў балніцы — да 12 долараў. А тут табе яшчэ лякарства трэба купіць, харчавання. За гэта таксама грошы аддай. Сёлета захварэў мой муж — запатрабавалася аперацыя. За тое, што зрабілі яе, прыйшлося адарваць ад сябе 300 долараў і аддаць. Многія не леацца таму, што няма за што.

Перад маім ад'ездам у тутэйшыя месцах была толькі адна школа, але і тая затым згарэла. Новую ж не пабудавалі. Сама я не скончыла ніводнага класа, навучылася толькі распісвацца. А цяпер, пагляджу, амаль у кожнай вёсцы школа. Усе дзеці вучацца. Ды зноў-такі за вучобу не трэба плаціць, не тое, што ў Канадзе. Праўда, у нас таксама не плацяць за навучанне да сямі класаў, а хочаш далей — выкладвай грошыкі.

Цікавы і такі факт. Пасля заканчэння вучобы, скажам, у вышэйшай навучальнай установе ў Канадзе ніхто нікога не накіроўвае на работу па спецыяль-

насці. Сам шукай сабе месца. А дзе ж знайдзі яго, калі ўсюды беспрацоўе? Можна сустрэць прыбральшчыкаў з вышэйшай адукацыяй.

Зусім іншае ў вас. Чалавеку які заканчвае інстытут або сярэдняю спецыяльную ўстанову, прадастаўляецца работа па спецыяльнасці, прычым за час навучання выдаецца стыпендыя.

У калгасе я сустрэла і настаўнікаў, і спецыялістаў сельскай гаспадаркі, і кінамеханікаў — людзей розных прафесій. Вось сям'я Юльяна Бейнара, у якога я цяпер гасцявала. Адзін сын — трактарыст, другі працуе на вытворчасці. Дачка вучыцца. Сам галава сям'і — каваль. Без работы ніхто не сядзіць. У доме матацыкл, баян. А тады, калі я была, аб гэтым і гаворкі не магло быць. Памятаю, калі аднойчы на дарозе з'явіўся матацыкл, дык людзі беглі глядзець, як на нейкі чуд.

Пагляджу — у кожным доме радыё, газеты, кнігі. Вось і электрычнае святло загарэлася. Тады ж лямпы-васьмілінейкі былі, а то і лучына. Кінаперасоўкі часта наведваюць вёску. Я таксама мела магчымасць пабываць у кіно. Вельмі спадабалася яно мне. У магазінах, у якія я заходзіла, выбірай, што хочаш.

Буржуазія на ўсе лады расхвальвае свой спосаб жыцця. Маўляў, рабочым даступны ўласныя дамы, аўтамабілі, якія даюцца на выплату. Я гэтага не магу сказаць. Звычайны дом з трох пакояў каштуе прыкладна 20 тысяч долараў. Палавіну з іх трэба адразу аддаць кампаніі, а астатнія — у пэўныя тэрміны, ды яшчэ плюс сем працэнтаў з гэтай сумы ў год дадаткова. Пакуль выплаціш астатнюю суму, дык яшчэ такая ж нарасце. Тое ж і з аўтамабілямі. У тэрмін не аддасі — забіраюць у цябе дом і аўтамабіль, і ўсё тваё прападае, што выплаціў раней.

А такое часта здараецца, бо сёння працуеш, а заўтра можаш застацца без работы. Колькасць беспрацоўных усё больш і больш расце. Гэта выгадна буржуазіі таму, што яна за бяспечна скупляе рабочую сілу і набівае сабе кішэні доларамі. Праўда, рабочыя ўзімаюць свой голас пратэсту. Памятаю, аднойчы забаставалі рабочыя гарадскога транспарту. Уладальнікі вымушаны былі павысіць крыху зарплату транспартнікам. Затое яны накінулі больш на прязную плату і, такім чынам, не засталіся ў прогрышы, нават мелі выгаду.

Часам заходзіць гутарка аб вайне. Скажу шчыра, што працоўны канадскі народ не хоча вайны, як не хочць яе і савецкія людзі. З кім бы я ні размаўляла, усе ў адзін голас заўяўляюць: «Мы не хочам вайны».

Там, дзе я жыю, распальваецца ваянная істэрыя. Ад каго гэта зыходзіць? Вядома, не ад рабочага люду, а ад буржуазіі, мільянераў, якія на ўсе лады крычаць, што Савецкі Саюз «збіраецца» на каго-небудзь напасці.

Ад усяго сэрца радуся поспехам, якіх дабіліся мае землякі-браслаўчане. Вялікія планы ў савецкіх людзей на будучае. Калі мне казалі аб тым, што намаячацца Праграмай КПСС, то хочацца сказаць: «Гэта цудоўна!». У сябе дома я раскажу, што бачыла ў вашай краіне. Няхай канадцы ведаюць, што савецкія людзі жывуць шчасліва, што яны не хочуць вайны, жадаюць жыць у дружбе, у міры з усімі народамі.

М. АШКЯЛЯНЕЦ.

НАМ РОДНАЕ СЛОВА «БЕЛАРУСЬ»

РАСКАЗВАЕ ГОСЦЬ З ІНДЫ

Савецкі Саюз часта наведваюць шматлікія госці з розных краін свету. Няма іх бывае і ў нашай рэспубліцы. Нядаўна з Мінска да сябе на Радзіму выехала група індыйскіх спецыялістаў. Сярод іх быў інжынер С. П. Сетхі, які падзяліўся сваімі ўражаннямі аб знаходжанні ў Савецкай краіне.

Чатыры гады марыў я пабываць у дзіўнай краіне. Гэтая мара зарадзілася з таго незабыўнага дня, калі давялося пазнаёміцца з савецкім інжынерам. Ён дапамагаў нам арганізоўваць тэхнічнае абслугоўванне трактараў і сельскагаспадарчых машын, якія Савецкі Саюз прадае Індыі. Ад яго ўпершыню пачуў я аб далёкай Беларусі, яе сталіцы Мінску, аб заводзе, дзе робяць выдатныя трактары.

Не, гэта зусім не ліслівасць. Трактары сапраўды вельмі добрыя. У Раджастане адзін фермер быў проста ашаломлены, пераканаўшыся у тым, што трактар «Беларусь», магутнасць якога была ў той час 37 конскіх сіл, выконвае работу, дзе звычайна выкарыстоўваліся англійскія трактары магутнасцю ў 45 конскіх сіл.

Напэўна, у Расіі коні больш за звычайных, — здзіўлена гаварыў ён.

Слова «Беларусь» стала для нас сінонімам сумленнасці, давер'я, праўдзівасці. Індыйскія фермеры запісваюцца ў чаргу для пакупкі савецкіх трактараў і цярпліва чакаюць іх прыбыцця.

І жніўня я ступіў на савецкую зямлю. Мы прыехалі, каб лепш вывучыць умовы эксплуатацыі і тэхнічнага догляду трактараў «Беларусь».

Усё, літаральна ўсё, здзіўляла мяне ў вашай вялікай краіне. Мне цяжка адшукаць словы, каб перадаць сваё захапленне Масквой. Без усякай забароны мы наведвалі самыя далёкія ўскраіны сталіцы, сустрэкліся і размаўлялі з савецкімі людзьмі. Я і мае таварышы ведаем рускую мову вельмі дрэнна, але ўсё ж маглі пытацца і адказаць на пытанні. І павінен сказаць, што я ніколі раней не адчуваў такога задавальнення ад гутарак з людзьмі ў аўтобусах, тралейбусах і метра. Да каго б ні звяртаўся, кожны стараўся аказаць нам як мага больш дапамогі. Усё гэта было натуральна і сардэчна, без усялякай ілжывай ветлівасці або фальшывай увагі.

Нам вельмі хацелася трапіць у Маўзалеі, але людзей было так многа, што наведваць яго адразу не ўдалося. Калі на наступны дзень мы зноў прыйшлі на Красную плошчу, то зноў убачылі чаргу па чатыры чалавекі ў рад даўжынёй у дзве мілі. Мы б і на гэты раз не трапілі ў Маўзалеі, калі б не афіцэр з чаргі. Як толькі ён даведаўся, што мы індыйцы, неадкладна, з вялікай сардэчнасцю дапамог пабываць у Маўзалеі.

З Масквы мы адправіліся ў Мінск. Сустрэча тут была такой сардэчнай, што ужо ў першыя гадзіны пасля нашага прыезду мы адчулі сябе сярод сяброў.

Праца як надзённая патрэбнасць, асабліва граціўнасць у рабоце — вось якасці савецкіх людзей, якія кідаліся ў вочы паўсюдна. Відавочна, адбываецца гэта ад усведамлення таго, што чалавек прыносіць сваёй працай карысць грамадству, краіне.

доўлі ўжо атрымалі многія прадпрыемствы Беларускага адміністрацыйнага эканамічнага раёна. Машынабудаўнікі бабруйскага завода імя Леніна пачалі выраб партыі землясосуў. У новых машынах шырокае выкарыстанне знойдзена зносаўстойлівага сплавы.

Тэхніку для будаўнікоў Асуанскай плаціны рыхтуюць таксама Мінскі аўтамабільны завод і магільскі завод «Строммашына».

Больш сарака агітатараў — настаўнікаў, брыгадзіраў, перадавых механізатараў — дапамагаюць хлебаробам сельгасарцелі «Светлы шлях» Сморгонскага раёна вучацца Праграму КПСС, праводзяць гутаркі аб апошніх падзеях у нашай краіне і за ружыжам. Цікава праводзіць заняткі настаўнік Сыраваткінскай сямігадовай школы — адзін з лепшых агітатараў калгаса М. Адрыяловіч. На здымку: М. Адрыяловіч (другі злева) праводзіць гутарку.

ЖОДЗІНА—

будаўнікам Асуанскай плаціны

Калектыў Беларускага аўтамабільнага завода атрымаў новы заказ вырабіць для будаўнікоў Асуанскай вышыннай плаціны партыю 25-тонных аўтамабільна-самазвалаў. Цяпер на прадпрыемстве разгарнулася спаборніцтва за датэрміновае выкананне гэтага заказу.

У бягучым годзе аб'ём паставак новай тэхнікі і рознага абсталявання для Асуанскай плаціны значна павялічваецца. Заказы гэтай бу-

«Дарагая рэдакцыя! Неяк мне трапіў у рукі вельмі брудны артыкул, надрукаваны ў такой жа бруднай беларускай газетцы, якая выходзіць у Мюнхене. Спачатку я яе хацеў выкінуць, але потым перадумаў і рашыў паслаць яе вам, каб і вы ведалі, як тут бессаромна чэрняць бацькаўшчыну. А яшчэ я падумаў, што хто-небудзь з маіх землякоў можа быць уведзены ў зман гэткай пісанінай. То можа лепш, калі вы ў «Голасе Радзімы» раскажаце нам аб героях Брэсцкай крэпасці, на якіх гэтая брудная нацыяналістычная газетка ўздзіць паклёп».

Ваш суайчыннік Т. ФРГ.

Рэдакцыя, выконваючы просьбу нашага земляка, звярнулася да ўдзельніка абароны Брэсцкай крэпасці беларускага пісьменніка Алеся Махнача. Між іншым, Алеся Махнач у баях у часе абароны крэпасці быў васемнаццаць разоў паранены. Ужо з гэтага наш чытач можа меркаваць, якія цяжкія былі там баі і як герайчна трымалі сябе абаронцы Брэсцкай крэпасці.

ПРАЧЫТАЎ і пісьмо, якое прыслаў нам зямляк з Заходняй Германіі, і артыкул, які быў укладзены ў пісьмо. Што магу сказаць я, як сведка падзей у Брэсцкай крэпасці? Перш за ўсё я скажу, што нацыяналістычныя брахуны за мяжой даўно пераапелілі Мюнхаўзена, гэтага павяшанага выдумача ілгуна. Выслухоўваючы перад імперыялістычнымі падпальшчыкамі вайны, безурнацы пускаюцца на ўсё, каб толькі ачарніць мірную працу і жыццё савецкіх людзей, слаўную гісторыю герайчнага савецкага народа.

Аўтар дасланага ў рэдакцыю артыкула пнецца, як жаба на каменную сцяну, каб людзям, адарваным ад Радзімы, прадставіць адну з яркіх старонак барацьбы савецкага народа супраць гітлераўскіх акупантаў. У самым чорным святле. Гэты наёмны пісак дагаварыўся нават да такога глупства, нібы ў крэпасці наогул не было ніякіх абаронцаў, а была турма. «Прытым, гэта была не звычайная гарадская турма, — плявузгае паклёпнік, — яна мела саюзнае значэнне. Тут напярэдадні вайны знаходзілася трынаццаць тысяч зняволеных...» (Быццам бы ў Савецкім Саюзе не было месца іншага, як граніца, каб трымаць такую колькасць зняволеных). «Тыя, што ахоўвалі турму, — піша далей нацыяналістычны Мюнхаўзен, — схаваліся ў бункерах у сярэдзіне турмы і былі знішчаны самімі зняволенымі. Раніцай усе зняволе-

ныя былі на волі». Вось так выглядае, паводле апісанняў гэтага ілгуна, герайчная Брэсцкая абарона.

Каб нашы землякі за мяжой маглі яшчэ раз упэўніцца, на якое махлярства здольны нацыяналістычныя брахуны тыпу Сцябловіча, аўтара дасланага нам земляком пісаніны, звернемся да некаторых сапраўдных фактаў і дакументаў.

У ліпені 1944 года, калі савецкія салдаты прыйшлі ў вызвалены ад фашыстаў Брэст, перад імі сталі разбітыя фарты старадаўняй крэпасці над Бугам, ляжалі ў руінах яе магутныя збудаванні. Тут яшчэ валяліся

ці. Душою супраціўлення з'яўляюцца быццам бы адзін маёр і адзін камісар».

«28-га чэрвеня. Працягваўся абстрэл Усходняга форта з танкаў і штурмавых гармат, але поспеху не было відаць. Абстрэл з 88-мліметравай зенітнай гарматы таксама застаўся без вынікаў. Вось чаму камандзір дывізіі даў загад аб устаўленні сувязі з лётчыкамі, каб высветліць магчымасць бамбардзіроўкі».

«29-га чэрвеня. З 8.00 авіяцыя скідвала многа 500-кілаграмовых бомб. Вынікаў нельга было бачыць. Такое ж малапапулярнае дзеянне меў новы ажыўлены абстрэл Усходняга форта з танкаў і штурмавых гармат, нягледзячы на тое, што

венка, Ю. Пятроў і інш. Пра гэта расказвае і сам Пётр Гаўрылаў, які прайшоў праз усе пакуты фашысцкага палону, фашысцкіх канцлагераў і сёння жыве ў горадзе Краснадары.

У заключэнне свайго «Данясення аб узяцці Брэст-Літоўска» камандзір нямецкай пяхотнай дывізіі генерал-лейтэнант Шліпер пісаў: «Ашаламляючае наступленне на крэпасць, у якой сядзіць адважны абаронца, каштуе многа крыві. Гэтая простая ісціна яшчэ раз даказана пры ўзяцці Брэст-Літоўска... Рускія ў Брэст-Літоўску змагаліся ўпарта і настойліва, яны паказалі надзвычайную вывучку пяхоты і даказалі выдатную волю да супраціўлення».

Фашысцкі дыверсант і обер-

Алеся Махнач.

Нацыяналістычныя мюнхаўзены

пазелянеўшыя ад часу гілзы патронаў і снарадаў. Сям-там з-пад абломкаў каменя і цэглы тырчалі пакрытыя іржаўчынай каскі, аўтаматы, кулямёты, вінтоўкі. На сценах нашы воіны прачыталі патрыятычныя надпісы: «1941 г. 26 чэрвеня. Нас было трое. Нам было цяжка. Але мы не палі духам і памрэм як героі». «Я ўміраю, але не здаюся. Бывай, Радзіма! 20.VII. 41 г.» і інш. Многія з гэтых надпісаў сёння выстаўлены разам з кавалкамі сцен, на якіх яны напісаны, у музеях Масквы, Мінска, Брэста. Гэтыя надпісы пакінулі апошнія абаронцы цытадэлі над Бугам. Усё гаварыла за тое, што савецкія салдаты тут змагаліся да апошняга патрона, да апошняга байца.

Аб мужнасці герояў Брэсцкай крэпасці гавораць і дакументы, узятыя ў ворага. Камандаванне 45-й нямецкай пяхотнай дывізіі, якая штурмавала крэпасць у першыя дні вайны, у дзённым аб'яднанні за ўсходні форт крэпасці пісала:

«26-га чэрвеня. Сюды нельга было падступіцца са сродкамі пяхоты, бо выдатна арганізаваны ружэйна-кулямётны агонь з глыбокіх акупаў і падковападобнага двара касіў кожнага, хто набліжаўся».

«27-га чэрвеня. Ад аднаго палоннага даведаліся, што ва Усходнім форце абараняюцца каля 20 камандзіраў і 370 байцоў з неабходнай колькасцю боепрыпасаў і прадуктаў. Вады недастаткова, але яе дастаюць з вырытых ям. У форце знаходзіцца таксама жанчыны і дзе-

было заўважана ў некаторых месцах разбурванне сцен».

«30-га чэрвеня. Падрыхтоўвалася наступленне з бензінам, маслам і тлушчам. Усё гэта скатвалі ў бочках і бутэльках у фортавыя аковы, і там гэта трэба было падпальваць ручнымі гранатамі і запальваючымі кулямі».

Фашысцкая пяхота доўгі час не магла падступіцца да ўсходняга форта. Толькі тады, калі на форт былі накіраваны вялікія сілы авіяцыі, якая скідвала на нашых воінаў бомбы вагою да 1800 кілаграмаў, ворагу ўдалося ў асноўным зламаць абарону на гэтым участку. У сваім данясенні фашысты запісалі: «Маёр і камісар не знайшлі. Гавораць, яны застрэліліся».

Аднак маёр Пётр Гаўрылаў, які кіраваў абаронай Усходняга форта, яшчэ быў жывы. Ён на 32-і дзень абароны крэпасці прыняў адкрыты бой супраць цэлага падраздзялення фашысцкіх войск. Цяжкапаранены савецкі камандзір з каземата кідаў у ворага гранаты, страляў з пісталета. Вораг быў вымушаны падцягнуць да каземата, дзе знаходзіўся маёр Гаўрылаў, танкі.

Маёр Гаўрылаў працягваў бой, пакуль не страціў прытомнасць. Фашысты ўзялі Гаўрылава ў палон, кінулі ў лагер ваеннапалонных пад Брэстам. На працягу многіх дзён сюды прыязджалі нямецкія афіцэры, каб глянуць на савецкага чалавека, які праявіў вялікую мужнасць і волю. Пра гэта сёння расказваюць былыя ваеннапалонныя, нашы ўрачы І. Маха-

шпён Ота Скарцэні ў сваёй кнізе «Спецыяльныя заданні», якая выйшла ў 1957 г. ў Лондане, на 18 старонцы піша: «Рускія ў цэнтральнай крэпасці горада працягвалі аказваць рызыкоўнае супраціўленне. Мы захапілі ўсе знешнія абараняльныя збудаванні, але мне даводзілася прабрацца паўзамом, бо варожыя снайперы білі без промаха. Рускія адхілілі ўсе прыпаны аб капітуляцыі і прыпыненні бескарыснага супраціўлення. Некалькі спробаў падкрасціся да крэпасці і завалодаць ёю штурмам закончыліся няўдала. Мёртвыя салдаты у шэра-зялёных мундзірах, якія ўсеялі прастору перад крэпасцю, былі яскравым сведчаннем гэтаму... Рускія змагаліся да апошняй хвіліны, да апошняга чалавека».

Нават быўшы пастар фашысцкай дывізіі Рудольф Гшоф у сваёй кнізе «Мой шлях з 45 пяхотнай дывізіі», выдадзенай ў 1955 г. у Лінцы, на старонцы 158 гаворыць аб стойкай абароне савецкіх воінаў у Брэсцкай крэпасці. У прыватнасці, ён паведамляе, што 45-я нямецкая дывізія пры ўзяцці крэпасці Брэста страціла больш 1500 чалавек. Вядома, гітлераўскі пастар значна пераўменшвае страты сваіх войск. Бо ў «Данясенні аб узяцці Брэст-Літоўска» вораг міжвольна прызнае амаль поўны разгром сваёй 45-й дывізіі пад сценамі Брэсцкай крэпасці. Фашысты паведамлялі: «Увядзенне ў бой новых сіл 138-га пяхотнага палка на Паўднёвым і Заходнім астравах таксама не ўнесла змен у ста-

новішча. Там, дзе рускія былі: «Увядзенне ў бой новых праз кароткі адрэзак часу паяўляліся новыя сілы, якія стралялі так выдатна, што нашы Рускія «... прымянялі майстэрства снайпераў, «кукушак», стралкоў са слухавых акон, гарышчаў і падвалаў і наносілі нам вялікія страты ў афіцэрскім і ундэр-афіцэрскім са-ставе».

Ужо 3.7.41 года фашысцкае камандаванне групы арміі «Цэнтр» дакладвала свайму штабу сухапутных сіл, што боездольнымі са складу 45-й нямецкай пяхотнай дывізіі прызнаны толькі «разведатрад, супрацьтанкавы дывізіён, артылерыйскі полк і тылавая служ-ба».

Вось што засталося ад хвалёнай фашысцкай дывізіі ў баях за Брэсцкую крэпасць.

Можна было б тут прывесці сціплыя, але хвалоўныя расказы непасрэдных сведак і ўдзельнікаў гэтай герайчнай абароны: Героя Савецкага Саюза, дэпутата Вярхоўнага Савета СССР П. Гаўрылава, дэпутата Вярхоўнага Савета Армянскай ССР С. Матэвасяна, былой школьніцы В. Зенкінай, жонкі загінуўшага ў крэпасці капітана І. Зубачова А. Зубачовай, зубнога ўрача Н. Кантроўскай і інш. Успаміны гэтых нямогіх застаўшыхся ў жывых абаронцаў Брэсцкай крэпасці, сабраны ў кнізе «Герайчная абарона», якая выйшла сёлета ў Мінску.

Але мы лічым, што будзе дастаткова прыведзеных намі дакументаў і выказванняў фашысцкага камандавання, каб нашы землякі зразумелі, на што здольны паклёпнікі тыпу Ул. Сцябловіча.

Алеся МАХНАЧ

Працягваем размову: як выхоўваецца вы сваіх дзяцей

Мае дзеці ведаюць родную мову

У № 86 за мінулы год у нашай газеце быў змешчаны артыкул «Як выхоўваецца вы сваіх дзяцей?» У ім было паднята вельмі важнае пытанне — аб выхаванні дзяцей нашымі суайчыннікамі. Нашы землякі жывуць у многіх краінах свету, у кожнай з іх ёсць свае добрыя традыцыі і справы. Кожны народ унёс свой уклад у агульную скарбніцу сусветнай культуры, мастацтва, культуры, літаратуры, навукі і тэхнікі. Маладым людзям неабходна ведаць усё тое лепшае, прагрэсіўнае, што створана і ёсць у краіне, дзе яны

жывуць і працуюць. Але дзе б ні жылі маладыя людзі, што б ні рабілі, яны заўсёды павінны памятаць, што ў іх ёсць Радзіма, павінны вывучаць родную мову. І калі нават яны нарадзіліся на чужыне, яны могуць ганарыцца Радзімай бацькоў.

Некаторыя землякі ўжо адклікнуліся на гэты артыкул. Сёння мы друкуем першае пісьмо. Спадзяёмся, што нашы чытачы не застануцца ўбаку ад такой важнай справы і выкажуць сваю думку па гэтай пытанню.

Дарагія сябры! Хачу сказаць некалькі слоў па пытанні, закранутых у артыкуле «Як выхоўваецца вы сваіх дзяцей?» («Голас Радзімы», № 86).

За гады, пражытыя ў Канада, я не аднойчы і не ў адной сям'і паднімаў гэтае пытанне. Я гаварыў:

— Вось вырастуць нашы дзеці, іх спытаюць, якой яны нацыянальнасці. Яны адкажуць: «Рускія». А ім скажуць: «Якія ж вы рускія, калі не разумееце рускага слова?»

Гэта вельмі важная праблема, асабліва тут, у Канадзе, дзе

якія жывуць далёка ад горада, — земляробаў. Яны жывуць у такіх умовах, што адказначаць за выхаванне дзяцей цалкам клядзецца на бацькоў і асабліва на маці.

Прыклад адзін маленькі прыклад. Адна мая знаёмая гаворыць дома са сваімі дзецьмі па-англійску, хаця сама добра валодае рускай мовай. Я ёй гавару: «Ніна, ты ж вораг сваім дзецям. Твае ж дзеці і без цябе навуцацца англійскай мове, а вась, калі б ты іх навучыла роднай мове, гэта было б вельмі карысна. Глядзі, урад высока аплачвае прафесара ў нашым

Саскачэванскім універсітэце, які выкладае рускую і ўкраінскую мовы. А ты не знаходзіш патрэбным вучыць сваіх дзяцей».

У мяне самога двое дарослых дзяцей, малодшаму дваццаць сем год, абодва добра валодаюць рускай мовай і добра знаёмы з радзімай бацькоў, яе дасягненнямі. Канешне, усё гэта пры дапамозе прагрэсіўнай літаратуры, якая ў мяне заўсёды на сталае, як хлеб.

Вось у гарадах нашым людзям значна лягчэй. Іх многа жыве ў адным горадзе, і яны могуць арганізоўваць школы рускай граматы. Дзеці маюць вялікія магчымасці знаёміцца з радзімай сваіх бацькоў.

Дзякую вам, браты, што вы не забываеце сваіх людзей, раскіданых па чужыне. Я вельмі шчаслівы, што мне давялося ўбачыць Радзіму сваімі вачыма. Я ніколі не забуду, як вы нас сустракалі і як праводзілі. Жадаю вам поспехаў у вашай мірнай і высакароднай справе.

З павагай да вас
Аляксей ГРЫЦУК
Канада.

Фел'етон НЕНАЖЭРЛІВЫ ЎЛАДЫКА

Зноў пайшла дурная слава Пра Сіповіча Чэслава. Што яму касцёл, малебны! Святару вайна патрэбна, Так казаў ў мінулым годзе Ён у Мюнхене на сходзе. Ачмурэлага ўладыку Стрэлі з пышнасцю вялікай Недабітыя ваікі. Стах за фунт гнілой табакі Прывалок на мітынг дзеда. — Наш кірунак прапаведуй. Бел-чырвоная-белых кветкаў Падасі айцу, авечка! Мо' закіне дзе славецка За мяне ён перад богам. Кальпінгаўз трашчаў ад гулу. Кожны лез наперад з нечым. Звар'яцелі ад галечы і грызні паны-ваікі, Але з шапкамі набакір Прагна слухалі ўладыку. Усё цяпер у іх на ўліку: і дзяды, і хлеб экзильны. Ды народы сочаць пільна За драпежнікамі сёння. І ўладыка на амбоне Клічам: «рэзаць, біць і вешаць» Сам сабе прысуд набрэзь.

А. БУДЗЕЙКА.

Да 70-годдзя з дня нараджэння Р. Р. Шырмы

«Радзіма мая дарагая,
Ты ў шчасці жаданым жыві!
Я сэрцам табе прысягаю
У шчырай сыноўняй любві...»
(З песні Ул. Алоўнікава на
словы А. Бачылы).

«Прысягаю Радзіме ў шчырай сыноўняй любві...» — як многа гавораць такія словы, якое глыбокае пачуццё ў іх! Не дарма гэтую песню вельмі любіць Рыгор Раманавіч Шырма і амаль заўсёды ўключае яе ў праграму канцэртаў капэлы.

З такім гарачым пачуццём і прайшоў свае 70 год жыцця Рыгор Раманавіч — мастацкі кіраўнік Дзяржаўнай акадэмічнай харавой капэлы Беларускай ССР, абраннік народа ў Вярхоўны Савет БССР, старшыня Беларускай секцыі Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі.

Нарадзіўся Р. Р. Шырма 21 студзеня 1892 года ў вёсцы Шакуны Пружанскага раёна Брэсцкай вобласці ў сям'і беднага селяніна.

Пасля вясковай школы юнаку ўдалося паступіць у Пружанскае гарадское вучылішча, потым у настаўніцкую семінарыю і, нарэшце, у Седлецкі настаўніцкі інстытут. Педагагічная дзейнасць Рыгора Раманавіча яшчэ больш зблізіла і зраділа яго з народам. Ён пачынае арганізоўваць хоры, запісваць песні і вывучаць народную музычную творчасць.

Не палюхае Рыгора Раманавіча жорстка палітыка беларускіх каланізатараў, ён смела праводзіць шырокую прапагандысцкую работу, цвёрда верыць у блізкае вызваленне роднага краю з няволі і з неяркай іллівацю чакае гэтай хвіліны.

Нарэшце, збылася запавятная мара працоўных Беларусі: надыйшоў шчаслівы 1939 год, і Беларусь навечна ўз'яднала свае землі. Рыгор Раманавіч Шырма і яго аднадумцы атрымалі не толькі палітычную волю, але і шырокую магчымасць для сваёй культурнай дзейнасці.

З гэтага часу Рыгор Раманавіч з вялікім запалам аддаўся любімай справе, справе песні: яму даручана было арганізаваць Беларуска-ансамбль песні і танца.

За такую адказную справу Рыгор Раманавіч узяўся з вялікім хваляваннем. Трэба ж спевакоў і танцоўшчыкаў знайсці, трэба і рэпертуар набыць.

Шчыра кажучы, энергія ў Рыгора Раманавіча не бракуе і па гэты час, а больш як дваццаць год таму назад, калі ён пусціўся на знаёмых ужо сцежках-дарожках набіраць свой калектыў, яна біла цераз край.

Праз нядоўгі час адбылося ў Беластоку першае выступленне Беларускага дзяржаўнага ансамбля песні і танца. Мара Рыгора Раманавіча Шырмы здзейснілася. З гэтага часу пайшла напружаная работа маладога калектыву ў гуртах працоўнага народа па гарадах і ў сельскай мясцовасці. Такое збліжэнне калектыву з народам павяло яго да вялікага творчага росту.

Праз некалькі год само жыццё запатрабавала вылучыць з ансамбля хор у самастойную адзінку. Рыгор Раманавіч гарыць творчым энтузіязмам: усюды ён з калектывам, усюды

шукае песень, наладжвае творчую сувязь з кампазітарамі.

У хуткім часе хор атрымлівае ганаровую назву капэлы, а потым — Акадэмічнай. А сёння Дзяржаўную акадэмічную капэлу Беларускай ССР ведаюць не толькі ў нашай рэспубліцы, але і ва ўсім Савецкім Саюзе, а таксама і за мяжой.

У часе гастролей капэлы па Паўночным краі нашай вялікай краіны ў кнізе водгукаў з'явіліся такія запісы:

«Тое, што мы, маракі-кранштатцы, пачулі ў выкананні вашага калектыву, напоўніла нашы сэрцы гордасцю за росквіт шчаслівага і культурнага жыцця нашых землякоў».

«Дзякуем вам, таварышы землякі, — піша запаларнік-беларус, — што вы праславілі маю радзіму Беларусь сярод вялікага рускага народа».

І такіх запісаў вельмі многа. З Захада да Усходу, з Поўначы да Поўдня — увесь неабсяжны Савецкі Саюз, усе брацкія рэспублікі скалясілі за дваццаць год свайго існавання калектыў капэлы разам са сваім выхавателем і кіраўніком Рыгорам Раманавічам. Слухалі капэлу і за мяжой — у многіх гарадах Польскай Народнай Рэспублікі. Звыш трох тысяч адкрытых канцэртаў, два мільёны слухачоў — лічбы, як бачым, не маленькія.

І дзе б ні слухалі і хто б ні слухаў Беларускаю капэлу — заўсёды пра яе найлепшыя водгукі, заўсёды, нават буйныя спецыялісты-музыканты, пытаюцца ў мастацкага кіраўніка яе Р. Р. Шырмы пра «сакрэт» абсалютнай чысціні інтанацыйнага гучання хору. Агульны ж галасавы дыяпазон калектыву немалы — пяць актаў... Есць што паказаць і ёсць чым перад слухачамі пахваліцца! Не ўсякі прафесіянальны калектыў можа паказаць такі падбор галасоў.

«Сакрэт» жа мілагучнасці капэлы вельмі просты: тонкі музычны густ мастацкага кіраўніка, карпатлівая педагагічная работа са спевакамі і дасканалая інтанацыйная і нюансавая прапрацоўка кожнага нумару, ад самой прастай песні да вялікага музычнага твору. «Прадукцыя з бракам» ні ў якім разе не дапускаецца. Ёй абвешчана бязлітасная вайна.

Рэпертуар Беларускай капэлы надзвычай багаты і разнастайны: Рыгор Раманавіч уключае ў яго найлепшыя ўзоры харавой творчасці не толькі народаў СССР, але і народаў замежных краін — ад малых песень да самых вялікіх і складаных кантатна-аратарыяльных форм. Значна ўзбагачае рэпертуар капэлы руская і замежная класіка. Асабліва расквітнела дзякуючы капэле і яе кіраўніку беларуская песня, якую даўней так зневажалі і якую раней, апрача вёскі, амаль што нідзе не чулі. Рыгор Раманавіч узяў сваю родную песню на небывалу высокую і, расправіўшы ёй шырокія крылы, пусціў птушкаю па ўсім свеце.

Побач са сваім настаўнікам і выхавателем Рыгорам Раманавічам з першых дзён заснавання капэлы нага ў нагу з ім ідуць і самааддана працуюць былыя самадзейныя артысты, а цяпер ужо майстры вакальнага мастацтва — В. Валашын, М. Гайко, М. Лаўровіч, Л. Мацэральнік, П. Морыц, Г. Шафран,

Г. Шустар, Х. Шустар і заслужаныя артысты рэспублікі М. Шуманскі і В. Юневіч.

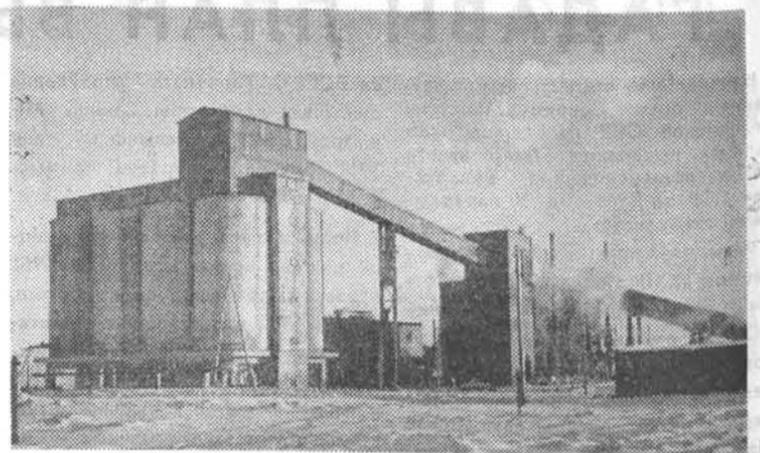
Трэба адзначыць, што неацнімы ўклад у беларускую культуру Рыгор Раманавіч унёс, запісаўшы і выдаўшы чатыры тамы фальклорных запісаў беларускіх народных песень.

Апрача сваіх службовых абавязкаў па капэле, Рыгор Раманавіч праводзіць вялікую кансультацыйную работу з самадзейнымі харавымі калектывамі, прымае актыўны ўдзел у розных журы і з'ездах на іх дэпутацкія абавязкі.

Шмат працуе Рыгор Раманавіч як старшыня Беларускай секцыі Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі. Ён клапаціцца аб тым, каб Беларускай секцыяй як мага больш сваёй працай дапамагала землякам за мяжой. Старшыня цікавіцца планами работы рэдакцыі, пасылкай землякам кніжак, пісьмаў, сам адказвае на іх пытанні, піша ў газету. Паток пісьмаў у рэдакцыю, напрыклад, выклікаў яго артыкул «Хто мае рацыю?». Рыгор Раманавіч часта сустракаецца з суайчыннікамі, якія прыязджаюць да нас з-за мяжы. Яго палкія патрыятычныя прамовы і душэўныя гутаркі глыбока западаюць у сэрцы тых, хто некалі пакінуў родны кут, і выклікаюць гордасць за Савецкую Беларусь.

Ад шчырага сэрца пажадаем жа Рыгора Раманавічу здароўя і шчасця, нязгаснай энергіі для далейшай працы на карысць народу, на карысць сваёй вялікай Радзіме.

К. ПУРОУСКІ.

Новы керамзітавы завод у Віцебску.

МЕХАΝІЗАЦЫЯ У САУГАСЕ

У саўгасе «Хальч» Веткаўскага раёна шырока механізуецца працаёмкія працэсы ў паліводстве і жывёлагадоўлі. Вывазка ўгнаенняў, падрыхтоўка глебы, сяўба, догляд пасеваў, уборка ўраджаю і абмалот яго праводзяцца з дапамогай тэхнікі.

Усе фермы ў гэтай гаспадарцы электрыфікаваны, устаноў-

лены электраматоры і кормапрыгатавальныя машыны. Нядаўна тут здадзены ў эксплуатацыю дзве стацыянарныя дальныя ўстаноўкі.

На змену ручной працы прыходзяць машыны, якія аблягчаюць працу паліводаў і жывёлагадоўцаў, зніжаюць сабекошт прадукцыі.

ЭКРАНЫ ТЭЛЕВІЗАРАЎ У ВЁСЦЫ

Калгас «Кастрычнік» Веткаўскага раёна ўсебакова развівае ўсе галіны грамадскай гаспадаркі. У мінулым годзе тут атрыман высокі ўраджай сельскагаспадарчых культур, амаль у два разы супраць леташняга павялічылася вытворчасць прадуктаў жывёлагадоўлі. Грашовы даход калгаса за 1961 год склаў звыш 300 тысяч рублёў.

З ростам грамадскага багацця паляпшаецца і дабрабыт членаў арцелі. З кожным годам працадзень становіцца больш важкім. У дамах калгаснікаў дабротная мэбля, швейныя машыны, матцыклы, веласіпеды, радыёпрыёмнікі. Над дахамі дамоў некаторых членаў арцелі ўзняліся высокія антэны тэлевізараў.

П. ВІДЗШАУ.

4. Горад юнацтва

Працягваем друкаваць нарысы нашага карэспандэнта аб жыцці беларусаў у Цалінным краі.

«Вось адразу і земляка сустраў», — падумаў я, калі аўтобус яшчэ толькі пад'язджаў да горада. І мне стала асабліва прыемна, таму што гэты зямляк быў вядомым на ўвесь свет 25-тонным самазвалам Беларускага аўтамабільнага завода. Высока падняўшы свой радыятар, машына павольна бегла нам насустрач; за рулём сядзеў смуглы казах у кашуху. Гэты самазвал атрымаў высокую ацэнку на будаўніцтве Асуанскай пласціны ў Егіпце і металургічнага камбіната ў Бхілаі, першыя індыйскай цяжкай індустрыі, і на горнарудных распрацоўках у Кітаі. Ды ці мала дзе прыходзіцца працаваць гэтай немудрагелістай, вынослівай і зручнай машыне з вялікай грузападымальнасцю? І таму, вядома, не дзіўна, што я сустраў яе на цаліне, а дакладней — у Рудным, цэнтры Сакалоўска-Сарбайскага жалезаруднага месцанараджэння, аднаго з буйнейшых у свеце.

Мы памятаем, як некалькі гадоў назад прачыталі ў газетах аб тым, што ў Казахстане адкрыта велізарнае месцанараджэнне жалезнай руды. Пралятаючы над стэпам, лётчык убачыў, як стрэлка компаса раптам захісталася, забегала. Здзіўлены лётчык павярнуўся і ў другі раз праляцеў над гэтым месцам. І зноў паўтарылася тое ж самае. Потым сюды прыйшлі геологі. А праз некаторы час Цэнтральны Камітэт ВЛКСМ заклікаў юнакоў і дзяўчат паехаць на будаўніцтва Сакалоўска-Сарбайскага горнаўзбагачальнага камбіната. Гэты заклік быў падхоплен. Па камсамольскіх пучэўках з Украіны і Беларусі, з Масквы і данскіх стэпаў ехала моладзь бу-

Пісьмы з цаліны

даваць Рудны — горад юнацтва і працы, горад мары і песні. Цяжка было спачатку, таму што жыццё тут таксама пачыналася з палаткаў, якія вельмі мала ахоўвалі ад марознага ветру, але людзі не здаваліся, стойка пераносілі ўсе цяжкасці. І яны перамаглі.

Сакалоўска-сарбайскія руды асабліва каштоўныя тым, што ляжаць амаль на паверхні. Дастаткова зняць 40—50 метраў пустой пароды, і агаліцца магутны, у некалькі соцень метраў таўшчынёй пласт руды. Такі метад здабычы — самы дзяшавы і эфектыўны. Аднак тут трэба вялікая колькасць аўтамашын для перавозкі руды і пустой пароды. Дастаткова сказаць, што агульны аб'ём земляных работ, якія прадстаўляе выканаць, складае сто мільёнаў кубаметраў — у дваццаць разоў больш, чым на будаўніцтве Днепрагэса. І лепшых машын для гэтага, чым беларускі 25-тонны самазвал, не знайсці.

Я адразу зразумеў, што і тут, у Рудным, знайду многа цікавага. Так гэта і было. Перш за ўсё я ўбачыў вельмі прыгожы горад — горад з прамымі вуліцамі, з дамамі, пабудаванымі ў адзіным ансамблі, спраектаванымі на апошняму слову архітэктуры. Горад узводзіўся на беразе Табола па строгаму плану, і таму тут ўсе стаіць іменна там, дзе і хацелася архітэктарам і будаўнікам.

А горад сапраўды прыгожы, чысты. Неадарма не раз я бачыў таблічкі-напамінікі: «Таварыш, помні, наш горад змагаецца за тое, каб стаць горадам камуністычнай працы і культуры». І хаця ён быў увесь у снезе, не цяжка было ўявіць, што тут летам вялікія кветні-

кі, скверы. Я бачыў і маладыя пасадкі. Толькі мінулай восенню пасаджана каля дзвюх тысяч пятнаццаці- і дваццацігадовых дрэў, дзевяць з палавінай тысяч кустарнікаў.

Усюды — лозунгі і плакаты, якія заклікаюць гарнякоў і будаўнікоў паспяхова выконваць задачы, пастаўленыя перад савецкім народам XXII з'ездам партыі, яшчэ лепш працаваць на карысць Радзіме. І сапраўды, людзі працуюць на славу. Да 44-й гадавіны Вялікага Кастрычніка гарнякі здабылі некалькі дзесяткаў эшалонаў звышпланавай руды металургічным заводам Урала, а будаўнікі выканалі гадавы план яшчэ ў верасні месяцы і далі больш 600 тысяч квадратных метраў жылля.

Дзе ж мне шукаць беларусаў — сярод будаўнікоў, гарнякоў, шафёраў? Аказваецца, іх нямала ў Рудным — прыкладна 250—300 чалавек. Але мне хочацца знайсці каго-небудзь, чый лёс па-сапраўднаму зацікавіў бы мяне і чымсьці адрозніваўся б ад лёсу многіх перасяленцаў, што пакінулі беларускія землі і па закліку партыі паехалі ў далёкі Казахстан абжываць глухі стэп. І такі чалавек знайшоўся.

...Вірнуўшыся пасля дэмабілізацыі ў сваю вёску Цішэўля, што на Брэстчыне, Фёдар Гайдук застаўся працаваць у калгасе. Спецыяльнасці ў яго не было, таму даводзілася займацца самымі рознымі справамі: падвозіць кармы на ферму, у час сяўбы быць рабочым для сеялкі, а на ўборцы — стаяць на капніцелі камбайна. Усё гэта было не зусім цікава, але што будзеш рабіць, працаваць трэба. Паехаць бы куды-небудзь... Але думкі свае ён трымаў пры сабе — хлапец быў сарамлівы, маўклівы.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

ІМЯ ГЕРОЯ

Мінула шмат гадоў з дня заканчэння Вялікай Айчыннай вайны. Аднак жыхары сяла Кабыльнік Мядзельскага раёна добра памятаюць гераічныя справы партызанскай брыгады, якой камандаваў Герой Савецкага Саюза Фёдар Рыгоравіч Маркаў. У канцы 1942 года партызанскія брыгады разграмілі буйны нямецкі гарнізон у іх сяле. Ні днём, ні ноччу народныя мсціўцы не давалі спакою ворагу.

Цяпер сяло ўваходзіць у калгас, які назван імям Ф. Р. Маркава. Былуу славу мужнага камандзіра і сваіх аднавяскоўцаў-партызан калгаснікі памнажаюць у мірнай працы. Летась яны вырасілі багаты ўраджай, атрымалі шмат мяса, малака. Перадавая свінка Тарэса Каток атрымала ад кожнай замацаванай за ёй свінаматкі па 22 парасяці, перадаўшы на адкорм больш чым 300 галоў маладняку.

Змянілася і папрыгажэла сяло Кабыльнік. Тут ёсць масласырзавод. У новым двухпавярховым будынку сярэдняй школы вучацца дзеці калгаснікаў, працуюць бальніца, урачэбны ўчастак.

4. Горад юнацтва

(Пачатак на на 2-й стар.)

Прышоў аднойчы ўпаўнаважаны арганізацыі ў хату Гайдую, павёў размову з Фёдарам — ці не жадае ён паехаць на цалінныя землі. Расказаў аб тым, які край там багаты, ды і зарабляюць людзі добра. Падумаў Фёдар: калі ўсё так, як гаворыць ўпаўнаважаны, чаму б не паехаць? Там падзарабію — і зноў у сваю вёску. Скажам прама: у першую чаргу Фёдара хвалявала магчымасць добра зарабіць.

Фёдару не давялося жыць у палатках — на месцы будучага Руднага ўжо стаялі баракі. У адным з іх быў інтэрнат, дзе Гайдук і пасяліўся. Стаў ён працаваць дэсларом. Спраўды, плацілі тут добра, можна было і грошы накіпіць. І таму Фёдар стараўся лепш працаваць. Але даўная справа. Чым больш Фёдар прыглядаўся да сваіх таварышаў, тым больш пераканваўся, што стараюцца яны перавыканаць заданне, лепш зарабіць зусім не таму, што за гэта больш плоціць, а таму, што гэта робіцца для людзей, для свайго народа, таму што партыя сказала: «Тут павінен быць горад». І яго таварышы стараюцца, каб гэты горад вырас хутчэй, каб быў ён прыгожым і прыбраным. Спачатку гэта здавалася нават даўным, але паступова Фёдар пачаў разумець сваіх таварышаў. І на самай жа справе, яны маюць рацыю. Так мянялася самасвядомасць Фёдара. Мяняўся і яго характар. Цяпер грамадскія інтарэсы паўставалі для яго на першы план.

І вось для Фёдара наступіў вялікі дзень. Яму сказалі ў гарпрамбудзе:

— У сувязі з тым, што трэст пераходзіць на індустрыяльны метады будаўніцтва, мы прызначаем вас брыгадзірам мантажнікаў. Будзеце збіраць дамы з блокаў Справіцеся?

— Спраўлюся, — адказаў Гайдук.

Фёдар прыняў брыгаду. Спачатку цяжка было, трэба было кіраваць людзьмі, і самому многае пазнаць у будаўніцтве. Але ўсё ж справа пайшла на

лад. Брыгада пачала перавыконваць свой вытворчы план на 130—140 працэнтаў, здаваць дамы аддзелчыкам у поўным парадку.

Гэта, пэўна, вельмі добра — бачыць, як у дом, пабудаваны табой і тваімі таварышамі па брыгадзе, усяляюцца людзі. Мантажнікі любілі вечарам, пасля работы, прайсціся па гораду. «Гэта наш дом, гэта таксама наш», — гаварылі яны. Так, ім было чым ганарыцца — вякамі пуставаўшы стэн над Таболам пераўтвараўся, становіўся горадам-садам. Толькі ў 1961 годзе брыгада сабрала пяць шматпавярховых дамоў, шосты давалі ўжо да трэцяга паверху.

Брыгада Гайдукі — у поўным сэнсе інтэрнацыянальная, тут сабраліся людзі самых розных нацыянальнасцей. Мікалай Ценеў — рускі, Мірон Нема — украінец, Майя Гайнутзінава — татарка, Ульцігайлі Байбусінаў — казах. Вось я толькі забыў спытаць, хто такі Рэвік Пак.

Паступова Фёдара пачалі не толькі цікавіць справы будаўніцтва — цяпер ён прымаў актыўны ўдзел у грамадскім жыцці калектыву. Раней замкнуты, маўклівы чалавек, які думаў толькі аб сваіх інтарэсах, Фёдар ставіў на першае месца інтарэсы брыгады, інтарэсы краіны і дзяржавы. І таму ніхто не здзіўляўся, калі Фёдар, а ніхто іншы, прапанаваў сваёй брыгадзе пачаць барацьбу за званне калектыву камуністычнай працы. І гэта прапанова была прынята. Зараз члены брыгады стараюцца ўсюды быць лепшымі — і на рабоце, і ў быццё. Усе яны вучацца ў вярхняй школе або тэхнікуме, павышаюць сваю кваліфікацыю.

Такі лёс Фёдара Гайдукі, простага беларускага хлопца, які па-сапраўднаму пазнаў радасць працы. А як жа з грашма? Безумоўна, грошы таксама патрэбны, і Фёдар нядрэнна зарабляе — па 150—160 рублёў у месяц. Ён нядаўна ажаніўся. Жонка яго атрымлівае штомесячна па 120—130 рублёў. Але грошы — гэта не гадоўнае, цяпер Фёдар гэта доб-

ра ведае. А таму капіць іх не збіраецца, як і не збіраецца ехаць адсюль. Цяпер жыццё Фёдара назаўсёды звязана з Рудным.

Многа цікавага расказалі мне і аб іншых земляках. На Паўднёвым Сакалоўскім рудніку добра ведаюць Валянціна Арцём'ева і Мікалая Палусняка. Гэта яны першымі прапанавалі восенню стварыць камсамольска-маладзёжную змену, калі з-за дажджоў план здабычы руды пачаў зрывацца. Пачынанне камсамольцаў знайшло падтрымку ў партыйным бюро, стаў на бок камсамольцаў і начальнік рудніка. Змену арганізавалі. Цяпер прадставіла, закатаўшы рукавы, узяцца за справу. Паступова поспехі становіліся прыкметнымі. І вось вынік: адразу ж месячны план руды быў выканан на 111 працэнтаў.

У кастрычніку, калі ў Маскве праходзіў з'езд будаўнікоў камунізма, гарнякі змены працавалі асабліва добра. Звыш задання змена здабыла 12 тысяч тон руды. Цяжка сказаць, хто тут быў лепшым: або нашы завадатары-беларусы, або рускія Аляксей Максімаў і Васіль Рускіх, або татарын Ранф Мухамядзінаў — усе працавалі добра, па-камсамольску. Не знізілі маладыя гарнякі тэмпаў і ў лістападзе.

У ліку лепшых называлі мне беларусаў Мікалая Смалькова, брыгадзіра комплекснай брыгады на будаўніцтве корпусу будынага драблення фабрыкі глыбокага ўзбагачэння, Аляксандра Сучкова, брыгадзіра слесараў-рамоннікаў другой драблення-сартыровачнай фабрыкі, студэнта вярхняга інстытута, і многіх іншых. Ці ж усё запомніш! Але ўсе яны працуюць, не пакладаючы рук на карысць сваёй Радзіме, і зусім не шкадуць аб тым, што пераехалі сюды.

І яшчэ адна цікавая дэталю. Калі я збіраўся ехаць з Руднага, аказалася, што да адпраўлення аўтобуса яшчэ цэлая гадзіна. Я зноў рашыў прайсціся па гораду і зайшоў у кніжны магазін. Там, на здзіўленне, я ўбачыў цэлую паліцу з творами беларускіх пісьменнікаў. Тут былі кнігі Івана Шамякіна, Уладзіміра Карпава, Уладзіміра Дубоўкі, Максіма Лужаніна і іншых — амаль усе на беларускай мове. Значыць, кожны, хто хоча, можа чытаць кнігі на сваёй мове. Я спытаў прадаўшчыцу, ці купляюць кнігі. Так, адказала яна, творы беларускіх і украінскіх пісьменнікаў тут карыстаюцца попытам.

Гадзіна язды ў мяккім аўтобусе — і я зноў у Кустанаі. А яшчэ праз гадзіну я ўжо быў у поездзе, які вёз мяне ў сталіцу цаліннага краю — горад Цалінаград, да якога ад Кустанаі, па мясцовых уяўленнях, рукой падаць: 800—850 кіламетраў.

В. ШАЦІЛА.

Цалінны край, лістапад-снежань 1961 г.

Звыш 40 канцэртаў на прадпрыемствах горада і ў калгасах раёна далі ў гэтым годзе ўдзельнікі харэаграфічнай студыі дзіцячага Дома культуры Аршанскага льнокамбіната. Гледачы заўсёды цёпла сустракаюць іх выступленні. На здымку: юныя балерыны Іда Пазнанская (справа), Ала Біруля і Люся Афанасенка перад выхадам на сцэну.

Фота Ч. Мезіна.

Маладосць старажытнага Полацка

1100 год стаіць на берагах Заходняй Дзвіны горад Полацк. Аб яго слаўным гераічным мінулым красамоўна і пераканальна гавораць помнікі старажытнасці, старадаўнія дакументы. Горад быў бастыёнам, які абараняў Русь ад набегу ворагаў з паўночнага захаду.

У наш савецкі час старажытны Полацк з кожным годам маладзее. Палачане з любоўю ўпрыгожваюць свой родны горад, адзяваюць яго ў яркую зеляніну і кветкі.

Прайдзіце зараз па вуліцах і скверах Полацка, і вы не ўбачыце ран, якія нанеслі яму нямецка-фашысцкія захопнікі. Тады горад ляжаў у руінах і развалінах. Цяпер тут паўсталі шматпавярховыя жылыя карпусы. Толькі за апошнія два гады ў горадзе будаўнікі здалі ў эксплуатацыю 16 тысяч квадратных метраў жыллой плошчы. Дваццаць шэсць новых вуліц з'явілася ў гарадскіх раёнах Ноўкі, Задзвінне, Громаў, Лазоўкі. У горадзе ёсць тры кінатэатры (адзін з іх шырокаэкранны), гарадскі Дом культуры, некалькі рабочых клубаў. Працуюць народны тэатр. Здадзены ў эксплуатацыю трохпавярховы Дом сувязі. У канцы мінулага года ў Полацку пачала працаваць тэлефонная аўтаматычная станцыя.

У горадзе налічваецца 18 школ, з іх пяць — школы рабочай моладзі. Працуюць 8 сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў.

У Полацку 153 урачы і 528

медыцынскіх работнікаў. Толькі за апошнія два гады адкрыты анкалагічны дыспансер са стацыянарам, стаматалагічная паліклініка, аснашчаная навішым абсталяваннем, урачэбны і два фельчарскія пункты. Медыцынскія ўстановы маюць навішныя дыягнастычныя апараты.

Тавары з маркой «Полацк» можна ўбачыць і ў Мінску, і ў Маскве, і ў Омску, і ў многіх іншых месцах краіны.

Зараз палачане будуць нафтапрацоўчы завод, першая чарга якога ўступіць у строй дзеючых у 1962 годзе — на год раней тэрміну.

Сярод працаўнікоў полацкіх прадпрыемстваў разгарэлася спартовае спаборніцтва за права называцца калектывам і ўдарнікам камуністычнай працы. Многія са змен, брыгад удастоены высокага гонару называцца камуністычнымі. Сярод іх брыгада Шамуры з завода шкловаалана, Кускова з завода жалезабетонных вырабаў, экіпаж землярынай машыны Крэменя з трэста № 16 «Нафтабуд», змена Пранько з аўтарамонтажнага завода і многія іншыя.

У гэтай сямігаддзі ўвойдуць у строй дзеючых другая чарга завода шкловаалана, хлебакамбінат, мясакамбінат, малочны завод, будучы пашыраны мэблевай фабрыка, завод сантэхнізацыі і сельгасінвентару і г. д.

Як і ўсе гарады Савецкай краіны, расце і прыгажэе старажытны горад на Заходняй Дзвіне.

А. МАКЕЕНКА.

На Брэсцім заводзе «Газаапарат» створаны эксперыментальны ўчастак. Яго калектыв займаецца ўкараненнем у вытворчасць новай тэхнікі і рацыяналізацыйных прапановаў наватараў, а таксама вырабам новых узораў прадукцыі. На здымку: слесары ўчастка А. Рацівых і В. Рэвін за працай.

Ордэн атрыман праз 17 год

Даўно адгрымелі баі на франтах Вялікай Айчыннай вайны. Перамоганосна закончыўшы вайну, вярнуліся да мірнага жыцця воіны Савецкай Арміі. У 1947 годзе дэмабілізаваўся з арміі і жыхар вёскі Вінорава Бярэзінскага раёна Фёдар Хахол. Шмат дзе пабываў ён, у многіх бітвах удзельнічаў. Мужны воін быў некалькі разоў ранены, за свае подзвігі атрымліваў падзякі камандавання, прадстаўляўся да ўрадавых узнагарод. Толькі гэтыя ўзнагароды не заўсёды паспя-

валі за салдатам, ваенны лёс перакідаў яго з адной часткі ў другую, мяняліся часта нумары яго палёвай пошты.

Прайшло семнаццаць год з дня заканчэння вайны. Члена сельскагаспадарчай арцелі імя ХХІІ з'езда КПСС Ф. Хахла выклікалі ў Бярэзінскі райваенкамат і ўручылі ордэн Чырвонай Зоркі, якім ён быў узнагароджаны за геройства і адвагу, праяўленую ў баях пад Гродна восенню 1944 года.

П. НЕСЦЯРОВІЧ.

ВЫХАДЦЫ З НАРОДА

Чатыры гады таму налад калгас «Шлях да камунізма» Пастаўскага раёна пабудавалі новы будынак сямігадовай школы. Кожную раніцу сюды спяшаюцца хлопчыкі і дзяўчынкі і запўняюць класы. Празвініць званок — і з настаўніцкага пакоя на заняці накіроўваюцца настаўнікі. Педагогамі ў Целякоўскай сямігадовай школе працуюць 8 чалавек, з іх 4 — ураджэнцы Пастаўскага раёна. Калектыву ўзначальвае дырэктар Войцэх Фадзеевіч Мажэйка, ураджэнец суседняй вёскі Русакі. Якую ж адукацыю

маюць настаўнікі школы? З васьмі чалавек чатыры закончылі педінстытут, два — настаўніцкі інстытут і два чалавекі маюць сярэдняю педагагічную адукацыю, выкладаюць у пачатковых класах. Былыя навучэнцы сямігадовай школы працуюць паляводамі, жывёлаводамі, механізатарамі. Многія працягваюць вучобу. Генадзіў Цяляк, напрыклад, вучыцца ў Віцебскім ветэрынарным інстытуце, Марыя і Раіса Цяляк — студэнткі Смалевіцкага сельскагаспадарчага тэхнікума, Зіна Цяляк закончыла ку-

лінарную школу ў Ленінградзе і зараз працуе ленарам у Паставах, Міленці Цяляк — выпускнік горнага тэхнікума, атрымаў работу па спецыяльнасці ў Данбасе. Сястра дырэктара школы Марыя Мажэйка — дзяржурна па станцыі Гарадзішча, займаецца завочна ў інстытуце інжынераў чыгуначнага транспарту. Пры школе створана вярхня школа сельскай моладзі. У VII і VIII класах — 32 навучэнцы. Гэта брыгадзір трактарнай брыгады Мар'ян Валодзька, па-

лывод Валянцін Лыга, трактарысты Радзіён Цяляк, Станіслаў Рымша і іншыя. Калгас «Шлях да камунізма» на грамадскія сродкі пабудавалі пачатковую школу ў вёсцы Маскалішкі. Настаўніцай там працуе ўраджэнка вёскі Маскалішкі Станіслава Бернардаўна Турла. Сельская інтэлігенцыя прымае актыўны ўдзел у грамадскай рабоце, выступаючы з лекцыямі і дакладамі, арганізуючы мастацкую самадзейнасць.

М. ЧАРНЯЎСкі.

На Ленінскую прэмію

Камітэт па Ленінскіх прэміях у галіне літаратуры і мастацтва пры Савеце Міністраў СССР апублікаваў спіс твораў, прадстаўленых на атрыманне Ленінскіх прэміяў 1962 года. У ліку іх — п'еса Андрэя Макаёнка «Лявоніха на арбіце» і роман Алеся Адамовіча «Вайна пад стрэхамі». На здымках: А. Макаёнка (злева) і А. Адамовіч.

У дамы адпачынку

Рабочы камітэт саўгаса «Акцэбрскі» праўляе вялікія клопаты аб здароўі рабочых і служачых. Так, жывёлавод Аляксей Круглоў пабываў у адной са здраўніц Рыжскага ўзмор'я, аграном Зямлянская — у санаторыі «Нясвіж», рабочы Мікалай Стральцоў — на курорце ў Сочы, а жывёлавод Тусікаў — у санаторыі «Друскеніні».

Усяго за апошні час на курортах і ў дамах адпачынку папраўлялі сваё здароўе каля 50 рабочых і інжынерна-тэхнічных работнікаў саўгаса.

Акцэбрскі раён.

Жывём, як у горадзе

У Пякалічах вечарам сумаваць не будзеш. Жывём, як у горадзе. — сказаў калгасны пастух Пётр Герасімавіч Шынкевіч.

І гэта сапраўды так. Як толькі надыходзіць вечар і вуліцы вёскі заліваюцца электрычнымі агнямі, у клуб спяшаюцца калгаснікі з далёкіх і блізкіх брыгад. Вось і сёння тут сабралася больш за 200 чалавек. Людзі прыйшлі, каб паглядзець спектакль А. Макаёнка «Лявоніха на арбіце». Ставяць яго ўдзельнікі драматычнага гуртка.

Кожны вечар у клубе праводзіцца што-небудзь новае, цікавае: чытаецца лекцыя, паказваецца спектакль або кінафільм, а то абмяркоўваецца якая-небудзь кніга. У прасторным ленінскім пакоі можна прачытаць газету і часопіс, згуляць у шахматы. А нядаўна ў клубе засядаў экран новага тэлевізара.

І. ВЕРАС.

Калгас імя Леніна
Светлагорскага раёна.

Тры ўніверсітэты ў пасёлку

Расце і добраўпарадкаваецца пасёлак Рудзенск — цэнтральная сядзіба саўгаса «Рудзенскі» Пухавіцкага раёна. Вялікай падзеяй у жыцці пасёлка з'явілася адкрыццё тут народных ўніверсітэтаў культуры, здароўя і педагагічных ведаў.

Ва ўніверсітэце здароўя на першы курс залічана 230 чалавек. Кіруе ім урач М. Т. Мурашка. Заняткі праводзяць вопытныя ўрачы Жукоўскі, Баядзіна, Аляксандравіч. Лекцыі суправаджаюцца паказам навукова-папулярных фільмаў.

Ва ўніверсітэце педагагічных ведаў займаецца каля двухсот чалавек. З лекцыямі выступаюць педагогі А. А. Рэут, Е. І. Васілеўская, В. Е. Юркевіч і іншыя.

Папулярны сярод рабочых саўгаса ўніверсітэт культуры, слухачамі якога з'яўляюцца 250 чалавек. Нядаўна тут адбыліся чарговыя заняткі па тэме: «Руская народная песня», «Песні нашай Радзімы». Пасля лекцыі аб савецкім класічным балете быў паказаны фільм «Балет Вялікага тэатра Саюза ССР».

А. АТАМАНЮК.

Госці тэхнікума — спецыялісты

Няма, бадай, такога кутка ў нашай рэспубліцы, дзе б не працавалі выпускнікі Пінскага гідромеліярацыйнага тэхнікума. За пятнаццаць гадоў яго скончыла 1.700 чалавек. За гэты час многія выхаванцы тэхнікума сталі вопытнымі спецыялістамі, якія любяць і ведаюць сваю справу.

Стаў інжынерам па меліярацыі Іван Нікановіч. Генадзь Павельчык працуе прабамам у Буда-Кашалёўскім будаўніча-мантажным упраўленні. Схадзіў уздоўж і ўпоперак балоты Брэстчыны Андрэй Навумаўец — старшы інжынер праектна-разведчайнай групы ў Кобрыве. На пасадзе начальніка вытворча-тэхнічнага аддзела Гомельскага трэста меліярацыі знайшоў сваё месца Аляксандр Кароткі. Як і многія іншыя выхаванцы тэхнікума, ён скончыў затым ВНУ.

Ды хіба ўсіх пералічыш! Нядаўна сабраліся былыя выпускнікі тэхнікума і тыя, хто яшчэ сядзіць за студэнцкай партай, выкладчыкі. Выпускнікі расказалі аб сваёй дзейнасці.

Кваліфікаваныя спецыялісты выпускае Мінскі радыётэхнічны тэхнікум. У гэтым годзе навучэнцы старэйшых курсаў сваімі рукамі стварылі арыгінальныя складаныя прыборы па электроніцы, электрарадыёвымярэнню і паўправадніковай тэхніцы. На здымку: справа налева — студэнты Канстанцін Кулеш, Фёдар Сухан і Леанід Саўчанка за стварэннем новых прыбораў.

НАРЫС

СЫЦЭВІЧЫ — малыўнічая вёска. Дамы тут усе новыя, пакрытыя гонтам або чарапіцай, вокны вялікія, а ў кожным — фіранкі і кветкі. Кожны дом у садочку, ля плоту — лавачкі.

Вуліца роўная, брукаваная. Мы ідзем па ёй з брыгадзірам калгаса Пятром Кулаковічам, маладым, прыгожым мужчынам. Ужо вечар. Людзі вярнуліся з поля, павячэралі, сядзяць на лавачках, размаўляюць.

— Добры вечар. — кланяецца брыгадзір.

— Добры вечар, Пётр Язэпавіч, — чуецца ў адказ.

Брыгадзір сёння быў у Маладзечна на нарадзе. Яму трэба ведаць, што за дзень зроблена ў полі. І ў калгаснікаў ёсць справы да брыгадзіра. Ён часта спыняецца ля хат, гутарыць з людзьмі.

— Прысядзьце, калі ласка, на хвілінчку, Пётр Язэпавіч, — запрашае брыгадзіра пажылы калгаснік.

— А, Рыгор Сямёнавіч, добры вечар. Вы якраз мне вельмі патрэбны.

— Добры вечар, — Усё падкармілі?

— Усё.

— Па колькі на гектар давалі?

— Па цэнтнеру.

— Не многа?

— Не, акурат добра.

На твары калгасніка — гаспадарская заклапочанасць.

— Ведаеце, мы ўжо гаварылі паміж сабой, трэба ўгнаенняў троху закупаць, калі часам не хопіць, але па цэнтнеру на гектар...

— Відаць, трэба дакупаць...

— Ага, трэба. Гэта потым вернецца з добрым ураджаем, — з-пад пасвельх вусоў Рыгора Сямёнавіча шырыцца ўсмешка задалённа.

Брыгадзір Кулаковіч гутарыць з калгаснікам Р. Абрамчыкам.

— Яшчэ васьм хацеў у вас спытаць, — сказаў ён, — як там з лесам?

Нельга сказаць, каб хата ў Рыгора Сямёнавіча была дрэннай. Невялічкая, праўда. Можна, на траіх — ім старым і дачцы — хапіла б. Але вакол вялікія прыгожыя хаты. Рыгор Сямёнавіч таксама хоча мець такую. Побач ужо стаіць зруб новай хаты.

— Будзе лес, старшыня сказаў, дасць...

— Дзякуй, Пётр Язэпавіч.

— Габрусы! — чуецца з ганку голас жонкі Рыгора Сямёнавіча. — Вячэраць.

— А можа павячэраеце з намі?

— Не, дзякуй, Рыгор Сямёнавіч...

— Вы ведаеце, хто гэта? — спытаў брыгадзір, калі мы ішлі далей па вуліцы. — Абрамчык. Брат яго Мікола дзесьці за мяжой бадзеецца. Кажуць, ён прэзідэнт якойсьці там ВНР. Тут людзі смяюцца з гэтага «прэзідэнта». Вось, кажучы, дурны Тытус...

— А хто гэты Тытус?

— Быў калісьці ў Радашковічах такі вар'ят. П'яўкі прадаваў. Тытусам яго называлі. Корчыў з сябе гэты Тытус вялікага пана. Часам хлопцы, смеючыся, яму казалі: «Кінь, Тытус, лынды біць». Дык ён кідаўся на іх з каменнямі за гэтую абразу.

— А Рыгор Сямёнавіч?

— Гэта чалавек разважлівы, працавіты. Яму ўжо пад семдзесят год, але ходзіць на працу ў калгас, хаця са старой мог бы жыць і з прысядзібнай гаспадаркі. Мае карову, свіней.

РАЗМАЎЛЯЮЧЫ, мы падышлі да хаты Ільі Якаўлевіча Забаронка. Тут сабралася многа людзей. Сярод іх і моладзь, і пажылыя, і старыя. Паміж імі круціліся дзеці. Дужы хлопцы ў клятчатой кашулі пазіраў з ганку падазрона на хлапчукоў.

— Вы і не думайце. Не пушчу ніводнага. Днём буду для вас «круціць».

Але дзецям хацелася паглядзець кіно і днём і ўвечары.

— Трэба неадкладна клуб будаваць, — сказаў брыгадзір, — ужо маем і лес, і сродкі. Спачатку было не да клуба, людзі жылі пад адкрытым небам. Гітлераўцы спалілі вёску дашчэнтку. Вось усе гэтыя дамы, што бачыце, пабудаваны пасля вайны. Дзяржава дала лес.

Толькі адбудаваўся, раптам — пажар. Згарэла палавіна вёскі. Зноў трэба было ўсё пачынаць спачатку. І зноў дзяржава дапамагла. Каб здарылася такое няшчасце ў іншы час, з торбамі пайшлі б сычэвіцкія людзі па свеце. А цяпер васьм ужо мы аб клубе думаем. І бібліятэка яшчэ ў нас не мае належнага памяшкання. Есць у нас акушэрскі пункт, патрэбны і яму асобны будынак.

Хата ў Ільі вялікая, але ўсіх жадаючых пабачыць кіно не можа змясціць.

— А як жа з тымі будзе, што не пабачаць сёння кіно? — адказаў брыгадзір.

Тыя, хто не змясціўся ў хаце, стаялі ля вокнаў або сядзелі ў двары на лавачцы. Далучыліся да іх і мы.

— Гаспадар хаты, задаволены тым, што тут так людна, паглядзеў на людзей і сказаў:

— Дажылі, дзякуй богу: маем радыё і электрычнасць, і кіно нам паказваюць. Бальніцу маем сваю. А васьм чалавек памірае, а дапамогі ніякай...

— Хто памірае?

— Жончын брат памірае. Письмо ад яго атрымаў з Амерыкі.

(Працяг у наступным нумары.)

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

Слухайце штотдзінна нашы радыёперадачы па сярэднеэўрапейскаму часу: на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30;

на кароткай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.

Па нядзелях: на хвалі 30,83 метра і 227 метраў з 6 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін; на сярэдняй хвалі 227 метраў з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30.

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па нядзелях — ад 8 гадзін да 8 гадзін 30 мінут па сярэднеэўрапейскаму часу на хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) і на сярэдняй хвалі 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

Слухайце штотдзінна нашы ра-

дыёперадачы па нью-йоркскому часу з 19.30 да 20.30 на хвалі: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па суботам — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскому часу на кароткіх хвалі: 31,04 метра (ці 9665 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9605 кілагерцаў), 41,15 метра (ці 7290 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дом друку, пакой № 20. Для п'ямаў: Мінск, паштовая скрынка № 14.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.